

ДО
Г-Н ЛОЗАН ПАНОВ –
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

от Красимир Влахов – заместник на председателя и ръководител на
Гражданската колегия на Върховния касационен съд
и Дария Проданова – заместник на председателя и ръководител на
Търговска колегия на Върховния касационен съд

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

С Определение № 32 от 01.02.2017 г. по т.д. № 53300/2015 г. състав на IV г.о. на основание чл. 292 ГПК е спрял производството по делото, като е предложил на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии да постанови тълкувателно решение по следния въпрос, по който е констатирана противоречива практика на съставите на ВКС по чл. 290 ГПК, а именно: **Когато по съществуващо лихвоносно задължение е извършено плащане, което е достатъчно да покрие разноските, но не е достатъчно да покрие всички (договорни и законни) лихви и главницата, при условията на чл. 76, ал. 1 ЗЗД или при условията на чл. 76, ал. 2 ЗЗД настъпва погасителният ефект по отношение на задължението за законна лихва по чл. 86, ал. 1 ЗЗД?**

С последващо Определение № 97 от 17.03.2017 г. по т.д. № 60229/2016 г. на IV г.о., също постановено по реда на чл. 292 ГПК, на ОСГТК е предложено да се произнесе с тълкувателно решение по въпрос със следната формулировка: **Когато изпълнението не е достатъчно, за да покрие главницата и дължащите се върху нея мораторни лихви, може ли длъжникът да се ползва от правото по чл. 76, ал. 1 ЗЗД да посочи кое от задълженията погасява или се прилага установената в чл. 76, ал. 2 ЗЗД поредност на погасяване на задълженията?**

Същевременно се установява противоречива съдебна практика на съставите на ВКС, постановена по реда на чл. 290 ГПК, и по друг материалноправен въпрос, отнасящ се до вземанията за лихви, а именно:

Как следва да се определи размерът на вземането на кредитора при предсрочна изискуемост по договор за заем/кредит - само в размер на непогасения остатък от предоставената по договора парична сума или се включва и уговореното в договора възнаграждение (възнаградителни лихви)?

Според едното становище обстоятелството, че предсрочната изискуемост на кредита поражда задължение за кредитополучателя да върне получената сума в цялост, респ. остатъка от същата, изключва наличието на основание за формиране на договорна лихва, имаща възнаградителен характер, при което кумулирането на две обезщетения за забавата на длъжника, касаещи един и същ период, би довело до неоснователно обогатяване на кредитора, което правният ред не допуска (Определение № 974 от 07.12.2011 г. по ч.т.д. № 797/2010 г., II т.о.).

Обратното становище е обективизирано в Решение № 99 от 01.02.2013 г. по т.д. № 610/2011 г. на I т.о., според което, при уговорена в договор за заем за потребление предсрочна изискуемост на задължението за връщане на заетата парична сума, настъпва предсрочна изискуемост и на непадежираните към този момент анюитетни вноски, формирани от части от главницата, възнаградителни лихви и такси.

Това противоречие в практиката на ВКС намира отражение при произнасянията по въпроса от първоинстанционните и въззивните съдилища. Тезата, застъпена в Определение № 974 от 07.12.2011 г. по ч.т.д. № 797/2010 г., II т.о., е обективизирана в Определение № 1500 от 22.01.2013 г. по гр.д. № 670/2013 г. на СГС, Определение № 1602 от 24.01.2013 г. по гр.д. № 659/2013 г. на СГС, Определение № 1783 от 20.01.2013 г. по гр.д. № 13681/2013 г. на СГС, Определение № 8070 от 25.04.2013 г. по гр.д. № 5404/2013 г. на СГС, Определение № 8610 от 17.04.2015 г. по гр.д. № 3966/2015 г. на СГС, Определение № 17185 от 11.08.2014 г. по гр.д. № 11542/2014 г. на СГС.

Становището в обратния смисъл в Решение № 99 от 01.02.2013 г. по т.д. № 610/2011 г. на I т.о., е споделено в Определение № 6884 от 28.03.2014 г. по гр.д. № 16/2014 г. на СГС, Определение № 7684 от 08.04.2014 г. по гр.д. № 300/2015 г. на СГС, Определение № 11665 от 19.06.2013 г. по гр.д. № 6343/2013 г. на СГС, Определение № 14221 от 24.07.2013 г. по гр.д. № 9708/2013 г. на СГС, Определение № 14603 от 09.07.2013 г. по гр.д. № 6636/2014 г. на СГС, Определение № 20546 от 09.10.2014 г. по гр.д. № 12099/2014 г. на СГС.

С оглед горното, Ви предлагаме да отправите на основание чл. 124, ал. 1, т. 2 ЗСВ искане за приемане на тълкувателно решение от ОСГТК по въпроса: Как следва да се определи размерът на вземането на кредитора при предсрочна изискуемост по договор за заем/кредит -

само в размер на непогасения остатък от предоставената по договора парична сума или се включва и уговореното в договора възнаграждение (възнаградителни лихви), като на основание чл. 5 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСГК, ОСТК и ОСГТК бъде образувано едно тълкувателно дело по посочения въпрос и по въпросите, поставени по реда на чл. 292 ГПК с Определение № 32 от 01.02.2017 г. по т.д. № 53300/2015 г. на IV г.о. и Определение № 97 от 17.03.2017 г. по т.д. № 60229/2016 г. на IV г.о.

Приложение: цитираната противоречива съдебна практика.

Красимир Влахов:

Дария Проданова: